

Юлиян Далакмански.

Нашата ежедневна храна.

Твърде често, явления всъкидневни, въ живота, твърде обикновени, се оказват много по-сложни и досега се до много повече страни от живота на организмите, отколкото се струват човеку на пръв поглед. Доста често пък такъв род явления дълбоко действуват върху организма, върху целия начин на неговото съществуване, както въ тълесно, така и въ духовно отношение.

Едно от такивата явления е храненето, въпросът за нашата ежедневна храна.

Правилната и основна функция, която се среща при всички живи същества и която характеризира най-съществено живота е храненето—вземанието на храна. Чрезъ нея ние поддържаме веществения състав на тълото, а също така доставяме на организма и нуждата за различните му служби енергия.

Храната, която човекъ получава е твърде разнообразна. Може, обаче, да я разделимъ на няколко групи. На първо място различаваме неорганическа (минерална) и органическа храна. Неорганически храни съ: солитъ, водата и въздуха. Органически съ: всички получени от животните и растенията; делят се на три групи: бълтъчини, и въглеводи.

Солитъ и бълтъчините съ: градивният, а мастигът и главно въглеводите съ: горивният материал на живия организъмъ. Последните съ: именно, които внасят в организма необходимата енергия, която тъ: съдържат подъ една скрита химическа форма. Кислородът е ключът на тая затворена енергия. Разтворител на храните и регулатор на топлинната енергия въ организма е водата.

Освенъ тия вещества, напоследък се установи, че храната внася въ организма особени вещества, които сами по себе си няматъ стойност, нито като градивни камъни, нито като източникъ за енергия, но които съ: отъ съществено значение за правилната обмяна и кръговрата на веществата при храненето. Тъхъ Казмиръ Фунъ нарече витамиини.

И така, нашата тъй разнообразна ежедневна храна се състои отъ следните сложни вещества: соли, въглеводи, тълстини, бълтъчи и витамиини. Но ние освенъ тъхъ употребяваме още много други вещества едни, като приправни къмъ ястието, а пъкъ други пиемъ отъдълно. Тъ иматъ за задача не да се внесът като приносъ на енер-

гия или строителна обмяна на организма, а да пригодятъ същинската храна къмъ вкуса, като я направятъ апетитна за обонянието и вкуса при нейното дъвчене.

Бълтъчините, тълстините и въглеводите иматъ много сложна конструкция и не могатъ да се използватъ, безъ да се разложатъ на съставните им части. Тъхъ внасятъ въ храносмилателната система, после въ кръвта, подъ действието на специални ферменти (стомашния сокъ, панкреатичния сокъ, жлъчката и др.) се разпадатъ на по прости съединения. Напр. сложната бълтъчина молекула се разлага на своите по прости съставни части, а именно на амино-киселини. Съ тъхъ организма върши строителната работа, тъкъ както архитекта тръбва да има на ръце тухлата, за да построи колиба, здание или дворецъ. Сложните въглеводи и тълстини се разлагатъ на най-проста захаръ, гликогенъ, която вече може да се използува отъ организма, като горивенъ материалъ.

А какъ става самото горене?

Кислородътъ отъ въздуха проника презъ стените на най-тънките капири на бълодробната тъканъ, въ кръвта, дето се сръща съ веществото хемоглобинъ (въ червениятъ тълца) и, поради химическото си къмъ него сродство, тъ се съединява. Окислението хемоглобинъ се разнася отъ кръвта по всички части на организма, и понеже задържа твърде слабо кислорода лесно го отстъпва на всъко вещество въ кръвта и клътките, които се нуждаятъ отъ него. По такъв начинъ кислородътъ иде въ съприкоснение съ гликогена, окислява го и като последствие отъ това се получава енергия, необходима за живия организъмъ и ядена киселина, която като неизвестна издишваме.

Всичко това показва, колко сложна е проблемата за храненето и колко разумно тръбва да довършимъ хранителните продукти. Ето защо, налага се на всички, има малко-много познания за храна, да съществува една просветителна съществено значене и лични и обществени ценни бивки, защото храната е човекъ да отдава тълене, тъ времето си за нея, а човекъ, тя е и най-големата причина, дето хората работят и се съблътят на враждуващи групи.

Съветлини Проблемниковъ

Отломки.

1. Тъжата на морето.

Море... Море...

Зашо си тъжно, море?... Зашо не се радвашъ! Или и ти имашъ, за що да тъжишъ, море? Но нали свѣтовните скърби се само оглеждатъ въ тебе?... Нали ти си оглеждало за тъхъ, море?

Но може би тъ оставатъ въ тебе, може би ти ги погълщаши... може би ти ги открадвашъ най-големите скърби за тебъ!...

Море... Море...

Виждашъ ли надъ тебе небето?... То е кадифено... Луната се усмихва надъ тебе... И ликътъ ѝ се оглежда въ едва накъдрените ти води... И звездите съ: щастливи... Не ги ли виждашъ ти?... Не виждашъ ли ти какъ тъ ти се любувашъ?

Луната се смѣе...

Зашо не се смѣешъ и ти море?...

Море... Море...

Зашо тъжишъ... Зашо?...

Или освѣтението отъ луната безълистни клони на крайбръежните дър-

вета те насърбява?... Тъ ли ти насърбява скръбъ, море?... Зашо тъхъ те насърбява?... Та есънта е за тъхъ... За тъхъ е есънта, море... Море... Море... Вижъ по тебъ лодка... Самотникъ, гре... въ води... И той тъжи, море... Тъжна пъсень път... Нѣ скръбна пъсень кара да тъжишъ, море... път за своята скръб... За своята, море... Море... Море... Развесели се, залудувай!... Не виждашъ ли, че твоята тъжа и менъ насърбява... Тя кара и менъ да тъжа, море... Но азъ това е твоя тъжа, море?... Нали е твоя?... Море... Море... Азъ не тъжа за тебе... Не... азъ тъжа за моето минало... За моето... Ти насърбашъ въ мисълта ми спомени — спомени изпъкватъ

СТИХОТВОРЕНИЯ

ПЪТЬ.

Дълъгъ път извий и стръменъ,
На каде ме ти зовешъ?
Тамъ изъ нѣкой лѣсь ли тъменъ,
Къмъ върха ли ти сновешъ?

И да тръгна въ тебе съ вѣра
Где извеждашъ ми каки?
Вредъ де има изневѣра
Иль коварство и лжки?...

Ти мълчишъ, но ази тръгвамъ
И вѣчъ твърдо съмъ решенъ
Да летя, летя и хвъркамъ,
Къмъ върха азъ устременъ!

Вонадаръ — Разградъ

ЗАЩО?...

Зашо, сърдце, болезнено се свивашъ?
Кое те кара толкозъ да тъжишъ?
Зашо си тъй самотно и печално?
Зашо не казвашъ? Зашо мълчишъ?

Морето, знамъ, обичашъ до полуда.
Скалите също — пръскани отврѣдъ
Съ соленъ капчици отъ морска пъна
Блестящи като бисери безъ четъ.

Небето синъ, облаците нежни
Направени отъ птичи съкашъ пухъ.
При все това ти всѣкога си пусто
И винаги, за тебъ свѣтътъ е глухъ.

О, знамъ, сърдце, защо си тъй печално
И знамъ, защо трѣперишъ и тъжишъ...
Не говори, че си самотно, пусто!
Така е по-добре като мълчишъ...

Не тръбва да скърбишъ, защото дълго
Ще чакашъ любовта, тозъ дивенъ дарь.
Не ше ти позволя да пиешъ скоро
Отъ този дивенъ, божественъ нектаръ.

Морето!.. — туй ти тръбва въ тъзъ години.
Просторъ и въздухъ, слънце, красоти...
Люлѣй се още на крилата леки
На твойтъ чудно хубави мечти.

Ми-Ра — учка I Соф. мажка гимназия.

въ мисълта ми море...

Тъжни спомени...

Спомени, преизпълнени сътъга...

Тъга за отминалото щастие... За щастие, което никога не ще се върне... Никога, море!... Никога!...

Море... Море...

Не помнишъ ли, когато тукъ

върху тая скала бѣхме двама—азъ и моята любима?—Не помнишъ ли

ти за ласките... За ласките и за

дълбоката, като твоите води, любовъ?...

Не помнишъ ли за твоята пъсень

и радост и за вълните разбити въ

серни капки предъ настъ?...

И азъ бѣхъ щастливъ!...

Тя ме обичаше... обичаше ме!...

И азъ я обичахъ!...

Когато тя е далече... далече...

де е сега тя?... и дали ме

а още?... дали мисли тя за

?...

ре... Море...

следъ радост и щастие идва

тъга... тъга, която е трайна...

Тя остава за винаги, о море!...

Не спомняшъ ли си ти за своите

радости?... Не спомняшъ ли си ти за

игривостта на твоите вълни...

за чайките, които се къпеха въ

твоите води?...

Не спомняшъ ли си ти?...

И слънцето пръскаше по твоите

къдри златни лъжи...

И ти бѣ весело... весело и ща-

стливо!...

А сега тъжишъ!...

Море... Море...

Зашо тъжишъ сега?...

И ти ли по изгубено щастие?...

И ти ли за минали дни?...

И ти ли като мене?...

Море... Море...

Не тъжи тъй много!... не тъжи!...

ще се върнатъ тъзи дни на щастие...

ти пакъ ще бдешъ щастливо...

игриво... пакъ златисто слънце

ще те грѣй... и пакъ бѣли чайки

ще се гуркатъ въ твоите води...

Не моятъ минали дни никога не

ще се върнатъ... Моята мила ни-

кога не ще ме види вече... Тя е

далече... далече отъ менъ...

Тя отдавна вече ме е забравила,

море... отдавна...

Море... Море...

Тъжи!... Тъжи!...

И азъ ще плача на тая скала...

ще плача...

Щастиято отдавна избѣга отъ

мене...

Лена Иванова.

Чайлдъ Харолдъ.

(Литературен очерк)

Както може би е известно, Джорджъ Гордонъ Байронъ, най-великия пъвецъ на мировата скръб и на отчаянието е отразилъ въ своите произведения двете най-главни течения въ литературата от половина на XIX векъ, а именно романтизма въ „Чайлдъ Харолдъ“ и реализма въ „Донъ Жуанъ“.

Ще се постараю доколкото ми позволява мястото, да разгледамъ „Чайлдъ Харолдъ“ не само като едно от най-изящните произведения на Байрон, но и заради това, че той (Ч. Харолдъ) е единъ от най-видните представители на романтичното направление въ литература.

Чайлдъ Харолдъ — това сж поетически сцени изъ природата и културата на древно цвѣтущи исторически мястости, често идеализирани благодарение на романтичния колоритъ и обикновения способъ на замаха на Байрон — предаване всичко съ силни и величави черти; това сж станси — благозвучни, изящни отъ къмъ стилъ, музикалност и езикъ, дълбоко прочувствени, дълбоко оригинални — съ една дума великолепни.

„Ч. Харолдъ“ е най-после дневникъ на странникъ, стремящъ се къмъ идеала; сантиментално пътуване на личността, поела пътъ къмъ романтичното.

Многобройните и величествени описание на природата съ дивните красоти, съ неизказуемите и чарове заематъ първо място; за тъхна смѣтка е по-слабо застъпена лирическата страна и тѣ могатъ да се взематъ като сцени изъ пътешествието на младъ, гениаленъ поетъ, истински художникъ на природните красоти. Така „Ч. Харолдъ“ се явява въ по-голѣмата си частъ идеалистична поема, докато другото крупно Байроново произведение „Донъ Жуанъ“ се явява резко реалистична.

Въ „Ч. Харолдъ“ цари такава субективностъ, такова въплъщение и изражение на личността на поета, щото тя господства надъ всички други детайли на действието; въ нея звучи такова мощно „азъ“ по средъ величавия патосъ, че то се явява нѣщо ново за поезията и не разбирамо за литературния свѣтъ от времето на поета.

Всѣка строфа, всѣки стихъ свидетелствува за душевните преживявания на поета, въплотенъ подъ поетическата маска на измислената отъ него личностъ Ч. Харолдъ. При това Байронъ дотолкова се слива съ Харолда, че не можемъ отлики, дали въ дадено място говори той или неговия герой. Съ по-

мощта на единъ по-дълбокъ критически погледъ, като снемемъ маската съ Харолда, ние виждаме подъ нея страдалческата личност на гениалния поетъ.

Странническото, пътешественото облекло на Харолда не е нищо друго освенъ едно маскарадно дамино, казва Г. Брандесъ, подъ което се крие натура съ мощните чувства, разочарована, пресената отъ сладостите въ живота, съ проницателнъ умъ и рѣдка любовъ къмъ свободата и природните красоти. Съ една дума това е самъ Байронъ, който задъ прикритието на измислената отъ него поетическа личност дава свобода на чувствата и терзанията, които сж вълнували душата му и наистина, всичко, каквото Байронъ лично е приживѣлъ, той го предава и въплотява въ героя си — личната скръб, отчаяние, злоба, презрение къмъ хората и отвращение отъ обществото, благодарение на което той, Ч. Харолдъ, е могълъ да стане единъ отъ най-видните представители на мировата скръб.

Впечатлението, което произвели последните две пѣсни отъ поемата „Ч. Харолдъ“ се смѣсало отъ тогавашните четци съ това отъ първите две, обаче ние трѣбва строго да ги разграничимъ. Скока между тѣхъ въ Байроновото развитие е толкова голѣмъ, колкото и между последните и „Д. Жуанъ“. Съществува дълбоко различие между влечението къмъ уединено общение съ природата, което чувства. Харолдъ преди първото си пътуване, когато билъ неопитенъ юноша, и това влече, което се проявило у него, когато се върналъ вече отъ него, опозналъ хората и свѣта, съ по-эрѣлъ възгледъ и отъ юноша станалъ мажъ! Не радостъ отъ новото му сближение съ хората, а отвръщението отъ тѣхъ накарва Харолдъ т. е. самия Байронъ да се впусне пакъ въ пътуване и да запади въ мѣтата природа.

Въ последните две пѣсни отъ „Ч. Харолдъ“ сж все още запазени, ако и не въ такава яркост и изразителностъ основните акорди и на първите две: меланхолия, стремежъ и влече къмъ общество съ природата, уединение и усамотение и романтически стремежъ къмъ свободата. При все, че и въ тѣхъ още звучатъ тѣзи стари романтични мотиви, особено позивъ за обръщане погледъ назадъ къмъ хероичното минало, обаче въ тѣхъ се забелязва вече и отчаянъ пессимизъмъ за тленността на всичко земно, и съзнание, че великото е изложено на еднаква сѫдба и гибелъ съ нищожното. Отъ тия две последни

пѣсни лъжа страшно, демоническо презрение къмъ хората и гордо осамотение. Навсѣкажде се чувства, че поетът е истински пъвецъ на мрачна, дълбока скръбъ, че това е истинска поезия „на отчаянието и мировата скръбъ.“

Въ четвъртата пѣсень на „Ч. Харолдъ“ отъ никъде не се вижда упадъкъ на поетическата сила, на гения и на замаха на Байронъ, както се е твърдѣло отъ нѣкои по-разваления животъ, който е водилъ Строфитъ посвѣти на града на дождовете и на неговото славно минало, на Римъ „града на неговата душа, Ниоба на народите“ сж поразително великолепни и по мисъл и по изражение; стансите посвѣти на Ариосто, Тасо, Сула — сж истински произведения на пластичното изкуство, а прекрасното обръщение къмъ океана, съ което завършва поемата, принадлежи къмъ най-добрите перли на мировата литература.

Още въ първите две пѣсни на „Ч. Харолдъ“ Байронъ проявява мощно пластично и чудожествено перо на гениаленъ поетъ. Та кѫде другаде бихме могли да срециамътъ оживѣна, тъй одухотворена мъртвата природа? Подъ неговото перо ручея зашепва любовно, гората тѣжно плаче, океана пѣе своята мощна пѣсень — всичко взема релефъ, живъ, картичен образъ. Плюсъ това проявявайки навсѣкажде дълбока симпатия и съчувствие къмъ поробените народи, възвавайки срещу потисничеството, явявайки се въ поемата си борецъ за лична и обществена свобода Байронъ прави поезията си още по пленителна, по-очарователна, по-симпатична.

Нека кажемъ нѣколко думи и за самия герой. Дали „Ч. Харолдъ“ е билъ действителна личност? Въмѣсто да вземемъ да тълкуваме, нека приведемъ единъ цитатъ на самия Байронъ, съ който най-ясно ще се разреши горния въпросъ. „Въ поемата въмѣквхъ едно „измислено“ лице съ омисъл да обедини отдѣлните части. Ч. Харолдъ е дете на моето въображение и е създадено съ изтъкната целъ.“ Байронъ е нѣмалъ за цель да създаде поетиченъ типъ отъ Харолда, както той самъ се разява отъ говаряйки на нападъ: „Правени срещу него, следъ издаването на първите две пѣсни за това че... гой съ Ч. Харолдъ е визуалъ действителна личностъ.

Чакайте литературно-музикалната продукция на „Виделина“, която ще биде устроена насъкоро въ салонътъ на Морското казино съ участието на ученици отъ всички срѣдни училища въ Варна.

Програмата ще биде съобщена въ следния брой.

„Лесно би могло да се прекратятъ недостатъци, казва Байронъ, да се направи повече да действа, а по-малко да говори; би било по-лесно и по-приятно да се създаде единъ миль характеръ, но азъ нѣмахъ намерение да създамъ образецъ отъ Ч. Харолдъ, а само да покажа какъ ранната поквара на душата и на нравствеността води къмъ пресита отъ изпитаниетъ на слади и къмъ разочорование отъ новите. Да бихъ продължиъ поемата, Ч. Харолдъ никакъ не би се измѣнилъ, а би ставалъ все по-мраченъ и по-мраченъ...“

Това мисля достатъчно очевидно говори, както за героя на поемата, така и за целта съ която е написана.

Ч. Харолдъ е едно отъ най-изящните и художествени произведения на Байрон, а така сжко и едно отъ най-оригиналните. Не само съ великолепните станси и картини, които вече споменахме отъ четвъртата пѣсень, но цѣлата почти поема е пълна съ такива дивни краски и чудовенъ патосъ. Двореца на Али паша, чудните южни картини отъ Испания, неописуемите красоти на Алпите, битката при Ватерлоо, бурята въ Женевското езеро и редица още други сж едни отъ най-хубавите картини, които сж били създадени съ перото; тѣ принадлежатъ къмъ най-редките бисери на пластичното изкуство.

Отъ всичко до тукъ казано, Ч. Харолдъ се явява като единъ отъ най-видните представители на романтичното направление на литература. Той се отдава въ обятията на природата, дира усамотение и уединение, хвърля жаденъ взоръ къмъ хероичното минало, иска да го направи достояние на поколенията, като го възкреси, издига това славно минало и любовта къмъ свободата и природата до култъ.

Впечатлението, които произвела поемата, не се дължали само на оригиналното въ нея, но и на високо художествените и свойства, а мжителния тонъ, съ какъвто тя се отличава, се явява като оттенъкъ на жизнената дисхармония, която чувствава Байронъ.

Все пакъ въ вторите две пѣсни се забелязва проблемъкъ на слабъ лъжъ отъ свѣтлина, на обнадеждяване, така ако може да се каже, че е възможно все пакъ щастие, радост и спокойствие между хората.

раздрено... че душата ми е разбита, измѣчена?...

Не знаете ли това?...

Та кой, ако не вий ще знаете за моята душа... за моето сърдце?...

Не!... Не ме издавайте!...

Сълзи... Сълзи...

Нека околните да се радватъ...

Азъ ще тѣжъ... Ще тѣжъ!....

Зашо зная, че измежду тѣхъ има страдалци... Зная, че тѣ страдатъ по изгубеното щастие... или... по ненамѣреното щастие...

Страдатъ и все пакъ се смѣятъ.

Страдатъ и чрезъ веселие прикриватъ своето страдание...

Но азъ не ще се веселя, о сълзи...

Сълзи... Сълзи...

Азъ ще тѣжъ... Зашо не мога да се радвамъ... Ще плача... ще плача... Но вие спрете!... Нека другите не знаятъ нищо за моята скръбъ...

Азъ искамъ, безъ васъ да плача, о сълзи...

Ще плача!... Ще плача!...

3.II. 1932 г.

Печатница „Просвѣщение“ — Варна

Тѣжъ ме владѣе сега...
Тукъ на твоя отдалеченъ, скалистъ брѣгъ!...

Сега само тебъ зная... само ти ме познавашъ море...

Море... Море...

Тѣжи!... И плачи!...

И азъ ще плача съ тебъ!...

2. Тѣжъ.

Тѣжъ... тѣжъ... тѣжъ...
Черна, кобна тѣжъ!... Бавно се двиниши като черенъ ковчегъ въ въ погребално шествие... Като черно покривало, като черъ крѣп надъ гроба на мъртвите се развиши ти надъ менъ!...

Сега ти ме владѣешъ, тѣжъ!...
Зашо толкова много ме обичашъ, о тѣжъ?... Зашо?...

— Зашо ме толкова мразишъ ти?...

Тѣжъ... тѣжъ... тѣжъ...

Зашо не мога да те видя?... Да ли носишъ ти остри отровни стрѣли... Да ли лицето ти е ехидно... Или и ти можешъ да тѣжиши?...

Тѣжъ... тѣжъ... тѣжъ...

Душата и сърдцето ми те знаѣтъ... Знаятъ ти но не те познаватъ, тѣжъ!...

И ти си тѣхна приятелка... Съ тебъ тѣ страдатъ, но тѣ те обичатъ... не те избѣгватъ... Не!...

Тѣжъ... тѣжъ... тѣжъ...

Ти си мжителка, но ти си сладка, о тѣжъ...

Зашо ти никога не изнѣвѣрявашъ... Азъ те тѣрся... желаяте!

Тѣжъ... тѣжъ... тѣжъ...

Азъ пихъ чаша отъ твойто вино.

— Черно вино, зашо и ти си, черна тѣжъ!... Но то е сладко!...

Разлѣ се то по цѣлото ми тѣлъ... Разлѣ се и ме опи...

Също както и ти опивашъ, тѣжъ... Също като тебъ опива и то...

Черно вино на черна тѣжъ!

Сладко вино на сладка вода...

Тѣжъ... тѣжъ... тѣжъ...

Азъ живѣя съ тебъ и ти си е единствената моя приятелка...

Азъ те обичамъ, о тѣжъ!...

Тѣжъ... тѣжъ... тѣжъ...

3. Сълзи.

Сълзи... Сълзи...
Кристални, чисти сълзи...
Сълзи на измѣчена душа!...

Nemur Voknä.

Нашата народна пъсень.

(По поводъ сказката на г-жа Райна Кацарова — асистентка при Етногр. музей — София.)

Голъмият интересъ напоследъкъ къмъ народното ни творчество изобщо, и частно къмъ народната ни пъсень накара много наши музикални дъйци да се отдават само на проучване и събиране на богатото, цѣнно и многостранно наше народно музикално богатство. Наистина това творчество заслужава особено внимание не само по своята музикални особености и ценни качества, но и поради това, че въ него е отразена всѣка гънка отъ народната душа, тѣжитѣ и купнекитѣ на нашата поробенъ и толкова страдалъ народъ. Защото народната пъсень, въ епохата на безнадежност и примирение съ сѫдбата, когато българскиятъ народъ е билъ лишенъ отъ най-елементарни човѣшки права и когато почвата за асимилирането му е била подгответа отъ грѣцката патриаршия, която подъ булото на религията е гонела панелистични цели — тогава народната ни пъсень е била може би единствения стражъ за опазване на националността ни.

Но колкото тая пъсень привлича музиколозите ни, толкова нашето общество не се интересува отъ нея. И наистина — сега има модерна музика, джазъ, Rumba... които съ своята какофония отвращаватъ... Народната ни пъсень съ своята тѣлъ привлекателна простота и дивна мелодичност е нѣщо неинтересно, старо, отживѣло. Затова ние сме дошли до това положение, защото не знаемъ да ценимъ родното, нашето си.

Това за лишенъ пѣтъ се подчертава на сказката на г-жа Райна Кацарова, асистентка при Соф. етнографически музей, държана на те-

ма: „Нашитѣ свадбени пѣсни и обряди“ — придружена съ музикални демонстрации изпълнявани отъ самата нея.

Докато нѣколко дена само преди това за сказките на г. Рашевъ се намираше публика, която биваше принудена да се върне, съжеляваща, че не е могла да чуе неговите „научни“ сказки поради липса на място, съ прискърбие трѣба да отбележимъ, че правило стана вече, сказки съ истинско вѣзпително и научно съдѣржание да бѫдат четени почти предъ празни салони. Защото трѣба добре да се разбере, че науката не е шарлатанство и срѣдство за лесно печелене на пари. Сѫщото нѣщо може да се каже и за сказката на г. Ушевъ върху злободневни въпроси безъ всѣкаква критична оцѣнка. Действащъ фрапирашо повече на чувстване, той съ нѣколко бомбастични фрази помисли, че е успѣлъ да разреши напълно темата си. Но тѣ бѣха си избрали добре темитѣ, знаещи какво би се харесало на нашето „модерно“ общество. А за сказки, които представляватъ та-къвъ интересъ за всѣки българинъ, не само „образованъ“ — салонитѣ сѫ празни. Наистина, нашето общество е дерайлирало.

Сякашъ у него нѣма никакъвъ духовенъ интересъ и съ своето пассивно държане обезкуражава желающитѣ да творятъ нѣщо.

Толкова интересната сказка на г-жа Кацарова се посрѣдна по сѫщия начинъ. Все пакъ и за единъ дѣлъ-гогодишенъ референчикъ като нея, това не може да не подейства. Въпреки това сказката бѣ изнесена повече отъ сполучливо и малкото

слушатели наистина извлѣкоха полза и добиха истинска наслада, Въ повече отъ часъ и половина г-жа Кацарова предаде различните свадбени обичаи по разните кѫтища на отечеството ни, като парарелно изпълни надъ 40 подходящи народни свадбени пѣсни.

Нека поздравимъ искрено г-жа Кацарова за идеализъма съ който тя изпълнява службата си и и по-желаемъ ползотворна и творческа

За театралната дейност на село.

Отъ нѣколко години насамъ, селото напредва въ културно отношение. Градът гледа на селото, като на нѣщо долно, грубо. Нѣма, като че ли, заинтересовани хора, да отидатъ въ селото и са същътъ просвета. Понѣкога, и то преди избори, идватъ лица, безъ всѣкаква известност; говорятъ, но за партизанство; употребяватъ нѣкои думи, отъ които селянина нишо не може да разбере. Ето защо селото започна само да се развива въ културно отношение. Сега по нѣколко ученика има отъ всѣко село, учащи се въ града. Селото на тѣхъ възлага голъми надежди и ето защо тѣ трѣба да съ по-голъми усилия да работятъ.

Въ продължение на две-три години, въ село Любеново (Варненско), театралната дейност почна да се развива доста бѣрже и съ голъмъ успѣхъ. Ергенитѣ си образуваха трупа и изнесоха нѣколко комедии доста сполучливо. Но силно впечатление направиха на селянитѣ, драмитѣ изнесени отъ ученицитѣ. Миналата година, презъ Великденските празници представиха трагедията „Обѣсването на Василъ Левски“. Оглично играха ученицитѣ: Андрей Георгиевъ — въ ролята на Левски и В. Димитровъ, който, поради липса на лица, взе нѣколко роли: Хаджи Василъ, П. Хитовъ и Сайдъ Паша. Селянитѣ

останаха съ много добри впечатления. Образа на Левски цѣлъ месецъ не излезе отъ ума имъ, доста бѣ предметъ върху който се говорѣше въ кръчмите.

Тая година, презъ Коледните празници, представиха трагедията „Вамъ чиръ“ отъ А. Страшимировъ. Тукъ си проявили артистичната дарба П. Тодорова, въ ролята на Малама Ханджийката. Ролята на Желю бѣ изпълнена отъ В. Димитровъ. Той игра тѣлъде сносно, но прекали въ свойте жестове и мимики. А. Георгиевъ изигра много хубаво ролята на Димко — Чорбаджи Марко. Н. Христова — Чор. Марковица.

Лошо впечатление направи формата на Вела — М. Иванова. Не бѣ добре облечена и не играеше свободно — може би отъ стеснение. Щомъ се избѣгнатъ тия дефекти, артистите ще играятъ отлично за предъ.

Селото се радва и храни вѣра, че утѣ за напредъ не ще престанатъ, а ще се заловятъ съ още по-голъмъ ентузиазъмъ да работятъ въ областта на театъра.

Ето разсадника на просветата — сцената. Но преди всичко, трѣба да се представятъ драми отъ поучителенъ характеръ. Работете у-ци! Хала ви!

Утрешни водители на селото! с. Любеново, 10.II 932 г.

В. Саминъ.

дейност въ полето на народната музика, на което тя се е отдала.

Б. Р. Сѫщата сказка е държана въ понедѣлникъ сл. обѣдъ предъ ученичките отъ дев. гимназия въ салона при сѫщата. Получиха се въ редакцията много ласкави отзиви. Препълнениятъ салонъ отъ уч-ки е изслушалъ съ голъмо внимание сказката и сѫ останали много доволни

.... Викатъ Цвѣтанъ. Нѣма го. Ди-ректорътъ съобщава успѣха му.

Народа ржкоплѣска. Но кѫде е Цвѣтанъ, кѫде е той, когато ржкоплѣскатъ!!... Кѫде е той, когато всѣки иска да го види и му даде нужната награда за неговия трудъ!!!... Азъ чакахъ да го видя. Не, той не е дошелъ, той нѣма дрѣхи... въ кѫщи е той. Ставамъ, отивамъ въ неговата квартира. Чукамъ — никой не се обажда. Гледамъ — вратата открѣхната.... Излѣзълъ — мисля си. Влазямъ. Той спи, спи той. Уморенъ е!... нека си поспи.... Засмѣль се.... той и по-рано се смѣше. Азъ искахъ да му кажа, че хората му ржкоплѣскаха, че искаха да го видятъ. Ще го събудя! Той ще се зарадва. Цвѣтане, Цвѣтко — викамъ и бутамъ полека съ ржка.

Дѣдо Милко мѣлъна — сподави го нѣщо, погледна ржката, която преди петъ години цѣлуна Цвѣтанъ и като че ли още усещаше горещитѣ му усни върху нея! После въздѣхна и каза:

— Бѣше още топълъ.... Скоро умрѣлъ.... Какво да правя?.... викамъ хазяйката. Тя бабичка — едва вижда. Питамъ.... Казва — добре му било сутринта. Искала даже една книга. Писаль нѣщо, оставилъ го на прозореца. Писмо, рекохъ си, за мене.

— Прощавай дѣдо — пише ми — искахъ да следвамъ!... Сълзи рука на отъ дѣдо Милковитѣ очи, не можа да продължи повече. Той разправяше това на своя съпѣтникъ, но мислеше, че Цвѣтанъ е живъ, че той стои въ колата невидимъ, че той му казва да пази добре дипломитѣ да ги не загуби, защото ще следва.... Дѣдо Милко замушка въ пазвата, извади отъ тамъ грижливо загънатитѣ дипломи, загледа портрета на Цвѣтанъ, и скътъ ги пакъ грижливо

Атанасъ Новаковъ
уч. VIII а. р.

Цвѣтанъ.

Стихало полето, опустялъ пѣтъ, отъ близо и далечно се понася свирната на щурците и приспива всичко. Месецътъ сребри и позлатява леката едва доловима паежина облаци. Отсамъ-отатъкъ пѣтъ се зеленеятъ обвити отъ погвѣтъ, бурени и трѣнаци. Нѣкѫде промъждука свѣтулка и пакъ изчезне въ далечината. Тамъ задъ извѣтия пѣтъ скрибуца кола, бавно се движи напредъ и съ това усилва тѣгата на колата... Облегналъ грѣбъ о климната на колата, впиль очи въ далечината, стои дѣдо Милко, нѣщо го сподавя, едва заговорва на своя съпѣтникъ.

„Ето на, гдето се е рекло, при менъ щеше да бѫде! Пакъ то... като каза — ще уча... и отиде! Не можа никой да го вѣзпре. Какъ не му думахъ? Бре Цвѣтко, не ходи, остани при менъ! Баша си нѣмашъ, майка ти не може..... Знаешъ да пишешъ — стига ти! За какво ти е повече? Пакъ той, като е рекълъ — ще ида, та ще ида!!!.... Самъ ще се гледамъ, ще работя — вика. Ехъ!...

Дѣдо Милко въздѣхна дѣлбоко. Сивушка едва пристѣпяше, като че ли, и ней тежеше нѣщо. Сѣпѣтника на дѣдо Милко мѣлъше. Отъ нѣкѫде се оброни гласъ на птица и се слясъ въздишката на дѣдо Милко. Като въ просънка прошутя хлѣбната мѣлва на незрѣли ниви и всичко заглъхна.

— Единъ денъ, като че ли сега го виждамъ — съ подавенъ гласъ продължи дѣдо Милко — рано, рано идва, цѣлува ми ржка и..... сбогомъ.... Гледамъ го — мераклия момче. Ще излѣзѣ нѣщо, мисля си и... замина... Изгуби се изъ шубрака. Майка му не така, радваше се — зеръ, синъ учень ще има.... Нѣма късметъ горката.... И тогава го подканяхъ.... Гледахъ го отслабналъ. Пращахъ му сегисъ-

тогисъ и нѣщичко. Настанилъ се на работа; пише ѿ — да на се грижа за него. Ого, ого, гдѣ се е рекло, само то, празници-тѣ идваше. Често го спохождахъ. Обичаше ме. Като ме видеше, замисваше се и почв че за училището.... Разправяше, ми, че скоро ще свѣрши училището и че ще идне по-нататъкъ — стига амо съ успѣхъ да искра.

Една зарань на хана гледамъ го, чака ме. Уайде — какъ, — да те заведа въ новата къмпания. Отивамъ. Не можълъ да плаща — намѣрилъ по-евтина.... въ земята, влажна. На едната страна — креватъ съ майчиния му юрганъ покрътъ, на другата — маса съ цѣлъ купъ книги. Изтривамъ си ржчетъ, хващамъ една, гледамъ я, голъма, тежка. Питамъ го, какво пише вътре? А той — нищо.... речникъ.... латински. Е, почети ми да чуя. Взема чете ми — нищо не разбирахъ. Питамъ защо ти е.... пакъ той; на така, въ живота нѣма приложение — не се говорело съ него. Е, защо ти е тогава?.... Безъ него не може — сега така би ѿ!... нѣмашъ дипломъ, по-нататъкъ не можешъ да отидешъ.... А какъ ще станешъ? Е, дѣдо — казва — да изкарамъ, щи видя. Сега следъ училището рабоства тамъ.... дѣрь, пакъ сетне — уча до къмъ лаборатория, ама ще свѣрши училището. И гледахъ го — сѣнка стана. Дожеля ми. Спомнихъ си за обратчето му — слабо, хърлявичко. Богъ да го прости.... умря. Не отиде много време, хайде и майка му, достигнала като вѣйка, удари я сълнцето — на нивата умря. Сега гледахъ го и той отслабналъ. Очите му хлѣтнали, като на мъртвецъ. И чудехъ му се. — Още Недѣля, две, ще мине изпита, ще се поправя — говорише ми. Помагахъ му, но дали беше

помощъ! Градъ голъмъ.... ламя.... тѣчко въ кесията ти гледа. Единъ денъ идва Велчо куриера.... писмо. Отъ Цвѣтанъ викамъ. Прочети го Велчо! Разтваря писмото, чете, а моето сърце трепка ще изхвръкне! Мили дѣдо — пише ми — завѣршихъ съ отличенъ успѣхъ гимназията. По успѣхъ съмъ съ сина на народния представителъ. Сега вече радвай се, дѣдо, защото ще имашъ внукъ учень, пакъ и азъ се радвамъ, защото ще мога да следвамъ въ друго по-висшо училище. За сега съмъ малко поотслабналъ. Вчера ме втресе, но това е отъ безсъние. Ще ми мине. Ако искашъ ела на Петровъ денъ да чуешъ последните думи на всички свѣршили, отъ чието име ще говоря.

Дѣдо Милко мѣлъна. Поизгледа малко, като че ли искаше да си спомни нѣщо, въздѣхна и пакъ продължи.

— Селото не ме побра.... Чистя колата, стѣгамъ Сивушка, Бѣлча и хайде да не закъснея. Утре Петровъ денъ. Цѣла нощъ пѣтъ възглавъ. Стигамъ ханчето, оставямъ добичетата и отивамъ. Бѣха почнали. Пѣтъ момчетата, радвавъ се, засвирватъ. Сърдцето ми тупти, трепери отъ радост. Слушвамъ се въ жгъла да не ме види Цвѣтанъ — може да се смущи, като ме види. Азъ и отъ тукъ ще го видя; нали той ще говори — така ми писа. Ще чакамъ.... Директорътъ говори, идва вече реда на Цвѣтанъ. Ще го видя — мисля си. Но.... Дѣдо Милко пакъ въздѣхна.... Той загледа Сивушка и Бѣлча кротко, мислъ като че ли искаше и на тѣхъ да разправи, да чуятъ, да разбератъ, да сподѣлятъ мѣжката що бѣ засднала въ душата му.... Сивушка и Бѣлча, като че разбираха това, бавно крачеха къмъ Сивушка и се помеждъ си и пакъ пристѣпиха напредъ.

— Гледамъ за Цвѣтанъ — не го виждамъ!.. Ето викатъ единъ — ржкоплѣскатъ му. Охранено момче